

Praksis i **medisinsk sykepleie** i kommunehelsetjenesten



Veileder for bruk i studentpraksis

Jobb**winner**

Innhold

En veileder til dere som tilbyr praksis i medisinsk sykepleie i kommunehelsetjenesten	3
Kvalitetskrav til praksisstedene	4
Oppgaver og roller	5
Forberedelser til praksisperioden	6
Forankring.....	6
Bli kjent før praksis	7
Det første møtet mellom student og praksisplassen	8
Underveis i praksisperioden	9
Veiledningssamtaler mellom student og veileder	9
Studentmøter	10
Veiledermøter	10
Etter praksisperioden	11
Studentevaluering.....	11
Holde kontakten med studenten	11
Lykke til som tilbyder av praksis i medisinsk sykepleie	11

Forord

Studenter i praksis er en av de viktigste rekrutteringsarenaer for helsetjenestene. Flere studier viser at sykepleierstudenter som har hatt en god praksisopplevelse gjerne søker seg tilbake til arbeidsplassen som ferdig utdannet sykepleier. Når studenter blir godt mottatt, får jobbe med læringsmålene, blir integrert i arbeidsmiljøet og opplever mestring og trygghet, vil praksisstedet oppleves som en attraktiv arbeidsplass.

Denne veilederen er utarbeidet i samarbeid mellom Ingrid Vesterås, høgskolelektor ved Høgskolen i Innlandet, Linda Carolin Myrvold og Stian Westgård, sykepleiere i Trysil kommune og Jobbvinner.

En veileder til dere som tilbyr praksis i medisinsk sykepleie i kommunehelsetjenesten

Praksisstudiet er en integrert del av sykepleiestudiet, og praksisstudiene skal utformes slik at læringsutbyttene oppnås. Ifølge forskrift om nasjonale retningslinjer for sykepleierutdanning (RETHOS, 2019), skal praksisstudiene ha minimum to perioder av minst 7 ukers varighet, hvorav en periode skal være i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og en periode i spesialhelsetjenesten. Det kan også legges til rette for praksisstudier ved andre relevante praksisarenaer.

I hovedsak foregår medisinsk og kirurgisk praksis i spesialhelsetjenesten. Samhandlingsreformen har ført til kortere liggetid på sykehus enn tidligere og pasientene overføres tidlig til kommunehelsetjenesten. Dette betyr færre praksisplasser for sykepleierstudenter på sykehus og utdanningsinstitusjonene opplever derfor mangel på disse praksisplassene.

De fleste kommuner har helsehus, kommunale akutte døgnenheter (KAD avdelinger) eller palliative enheter med medisinsk behandling. I kommunale institusjoner behandles brukere med kompliserte og sammensatte lidelser. Helse- og omsorgstjenestene i kommunene er avanserte, og de driver med behandling på et høyt nivå. Kommunene har derfor de beste forutsetninger for å tilby studentpraksis i flere ulike emner.



Kvalitetskrav til praksisstedene

Tjenestesteder som kan være egnet til å ta imot studenter i medisinsk sykepleie kan være avdelinger med KAD-plasser (kommunal akutt døgnenhet), palliative plasser, korttidsplasser og rehabiliteringsplasser.

Det er viktig at avdelingene har god sykepleierdekning og tett samarbeid med lege og helseforetak. Her er det gjerne pasienter som kan ha en uavklart tilstand, med kjent diagnose som kommunen er i stand til å behandle og der pasienten ellers ville ha vært på en medisinsk sengepost. Pasientene har ofte ulike diagnoser og lidelser og studenter i praksis vil få god variasjon og bredde i læringssituasjonene.

Et kvalitetskrav for å ha studenter i medisinsk sykepleie, bør være at det er mulighet for hospitering i løpet av praksisperioden til andre tjenestesteder hvor det er interessante læringssituasjoner.

Det kan være tjenestesteder med pasienter som:

- Trenger innleggelse for behandling, observasjon og pleie
- Har akutte forverringer av kjente sykdommer
- Har sammensatte lidelser med kjent funksjonssvikt
- Har tilstander som var uavklarte, men ikke livstruende

Aktuelle tilstander:

- KOLS med forverring
- Smerteproblematikk
- Lindrende behandling ved livets slutt
- Dehydrering
- Diare eller obstipasjon
- Slagpasienter under opptrening
- Pasienter med hjertesvikt
- Diabetesproblematikk

Aktuelle læresituasjoner:

- Samhandling og kommunikasjon med lege, pasient og pårørende
- Tverrprofesjonelt samarbeid
- Legemiddelhåndtering
- EKG
- PVK
- Intravenøs behandling
- Blodtransfusjoner
- Dialysebehandling
- Kateterisering
- Sårstell
- Blodprøvetaking
- Laboratoriearbeid (CRP, HB, Glukose, INR, Urin-stix)
- O2- behandling
- Smertekartlegging
- Ernæringskartlegging
- Fallkartlegging
- NEWS (skåringssystem for livsviktige funksjoner)
- Klinisk observasjon
- Innkomtsamtaler
- Pleie og omsorg til palliative pasienter
- Pårørendesamtaler
- Ethiske problemstillinger
- Sykepleiers ansvars- og kompetanseområde
- Sykepleiefaglig ledelse
- Muntlig og skriftlige rapporter
- Utskrivningsrapport

Oppgaver og roller

Avdelingsleder

Avdelingsleder har en nøkkelrolle for at studentenes skal trives og få et godt utbytte av praksis.

- Informere ansatte om at det kommer studenter i avdelinger
- Lede forberedelsene til studentene kommer
- Legge til rette slik at praksisveileder kan sette seg inn i studentenes læringsmål
- Gi veileder tid til å delta på aktuelle møter

Lærer

Lærer fra utdanningsinstitusjon inngår avtaler mellom ansvarlig veileder for praksis, og sammen med personalet på avdelingen konkretiserer aktuelle læresituasjoner for studentene.

- Kontakte og samarbeide med praksissted i forkant av praksisperioden
- Avtale trekantsamtaler og veiledninger med student, veileder og lærer.
- Veilede praksisveileder ved behov
- Forberede studentene på hvordan avdelingen jobber

Student

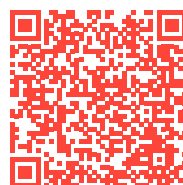
Studenten har ansvar for å sette seg inn i de formelle kravene og søke veiledning.

- Gjøre seg kjent med planer for praksisperioden
- Lage ukentlige eller daglige mål som er i tråd med læringsmålene (vanskelig å gjennomføre, viktig med fleksibilitet. Spesielt i enkelte avdelinger, pga uforutsigbare pasientcase). Det viktigste er å nå læringsmål i løpet av praksis
- Velge gode læresituasjoner slik at egen kompetanse utvikles
- Forberede seg til veiledning
- Ta initiativ til veiledning og refleksjon

Praksisveileder

I praksisperioden til studenten vil det være praksisveileder som har ansvaret for veiledningen av studenten.

- Sette seg inn i studentens læringsmål
- Sette opp turnus for studenten i samarbeid med leder
- Delta på forventningssamtale, midtvurdering og sluttvurderingssamtaler
- Legge til rette for gode læresituasjoner som er i tråd med studentens læringsmål
- Gi muntlige og skriftlige tilbakemeldinger til studenten
- Invitere til refleksjon
- Samarbeide med lærer om studentens utvikling
- Søke veiledning fra lærer ved behov
- Skape en god relasjon til studenten, gi trygghet som skaper mestring og gode læresituasjoner



Se flere nyttige tips i Trippel-P-modellen

<https://www.ks.no/globalassets/jobbvinner/211203-1-Veileder-Studenter-i-praksis-FINAL4.pdf>

Forberedelser til praksisperioden

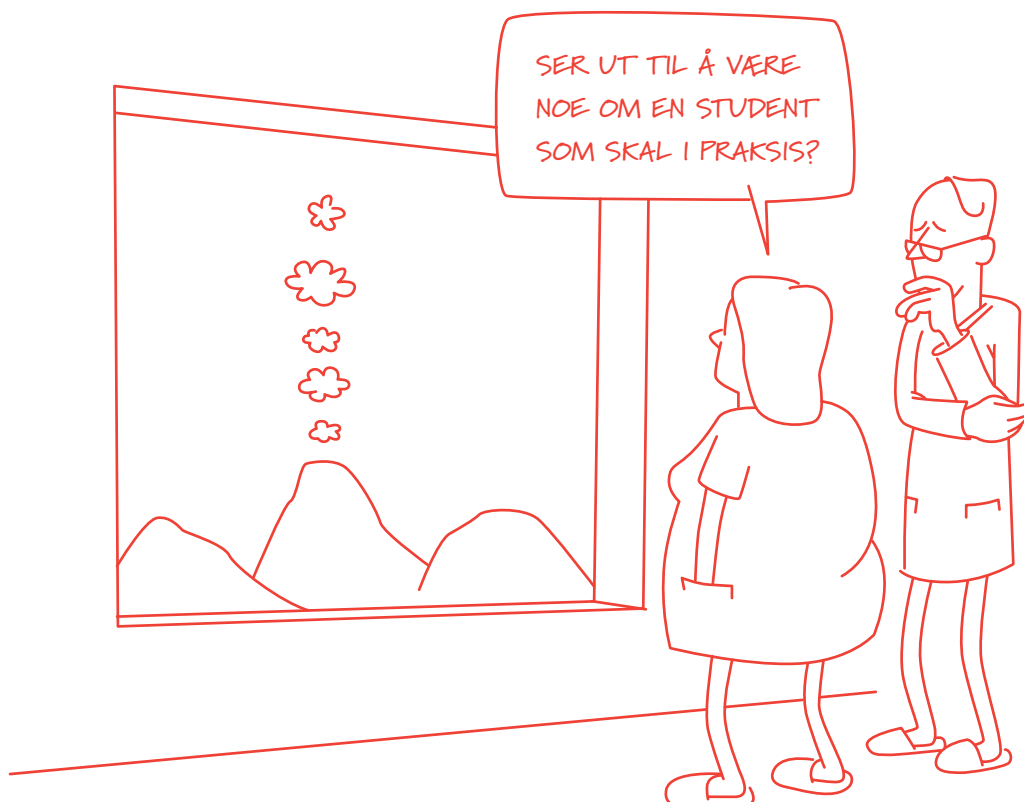
Forankring

Medisinsk praksis i kommunen krever god kommunikasjon mellom utdanningsinstitusjon, praksissted og student. Viktige parter for forankring av praksismodellen er ansvarlig ledelse i kommunen, avdelingsledere ved praksisstedet, medarbeiderne i avdelingen og praksisansvarlige ved utdanningsinstitusjonen. Planlegging av studentpraksis skjer i samarbeid mellom utdanningsinstitusjon og praksisstedet.

Det etableres et tett samarbeid mellom utdanningsinstitusjon og praksissted hvor målet er å legge til rette for et godt læringsmiljø for studentene. I møtene etterstrebes et likeverdig samarbeid hvor det er rom for meningsutveksling og spørsmål som må avklares. Gjensidig respekt og engasjement vil være med å skape en god og trygg praksis for studentene. Lærer fra utdanningsinstitusjon bør derfor ha møter med personalet på avdelingen i forkant av praksisperioden, slik at det blir en felles forståelse for studentenes læringsmål i medisinsk praksis. Dette er også med på å skape faglige refleksjoner og engasjement i personalgruppen.

Viktige forutsetninger for å lykkes:

- Forankring i fagmiljøet
- Involvere hele avdelingen
- Forberedelse med hele avdelingen sammen med lærer
- Ansatte på praksisstedet må gjøre seg kjent med studentenes læringsmål
- Kartlegge aktuelle læresituasjoner
- Avklare hvem som har veiledningsansvaret for studentene
- Avdelingsleder, veiledere og lærer opprettholder jevnlig kontakt gjennom hele planleggingsfasen
- Utdanningsinstitusjonen tilbyr fagdag for veilederne
- Avdelingsleder legger til rette for at veilederne får avsatt tid til veiledning





Bli kjent før praksis

Det bør etableres kontakt mellom lærer, student og praksissted før praksisperioden starter, slik at alle kan forberede seg best mulig. Dette kan skje på flere måter. For eksempel gjennom et fysisk eller digitalt møte eller at partene sender en mail eller et brev hvor studenten presenterer seg og hvor praksisstedet informerer om sin virksomhet. Navn på og bilde av både student og veileder kan utveksles.

Informasjon som kan være aktuell fra praksisstedet:

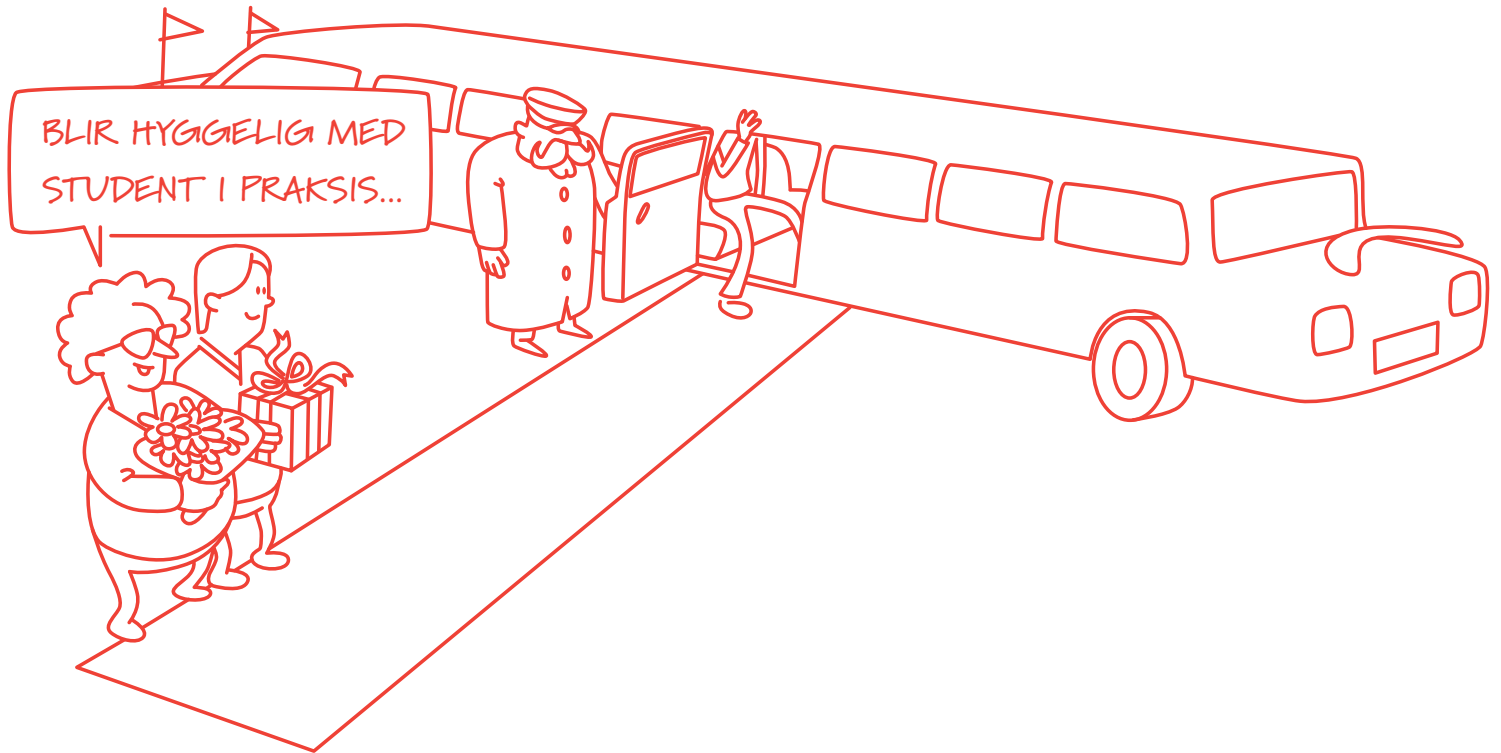
- Informasjon om praksisstedet, inkludert telefonnummer
- Hvilke pasientgrupper vil studenten møte
- Praktiske prosedyrer på praksisstedet
- Navn til veileder og avdelingsleder
- Oppmøtetidspunkt første dag
- Arbeidstid
- Turnus som studenten skal gå
- Tidspunkt for første samtale mellom student, veileder og lærer

Informasjon som kan være aktuell fra studenten:

- Navn, alder og telefonnummer
- Tidligere praksiserfaringer
- Interesser
- Evt. spesielle behov

Informasjon som kan være aktuell fra lærer:

- Navn og telefonnummer til lærer
- Læringsutbyttene
- Rutiner for kontakt fra utdanningsinstitusjon til praksissted
- Dato for første møte i praksisperioden



Det første møtet mellom student og praksisplassen

Det første møtet med praksisplassen er viktig, og erfaringen har vist at når studenten blir møtt på en hyggelig måte, så skapes det trygghet hos studenten. Avtal derfor hvem som møter studenten første praksisdag og hva innholdet skal være.

- Avdelingsleder/virksomhetsleder tar imot studentene
- La studentene hilse på ansatte
- Vise studentene rundt i avdelingen
- Gi tilgang til dokumentasjonssystem
- Informere om rutiner
- Må det gjøres justeringer på turnus?
- Forventningssamtale mellom student og veileder



Se flere nyttige tips på våre nettsider
jobbvinner.no

Underveis i praksisperioden

Studentene trenger tid på å bli kjent og trygg i avdelingen. En god relasjon mellom student og veileder vil fremme studentens læring i praksisperioden. Det er hensiktsmessig at veilederen har en høy stillingsprosent slik at man får kontinuitet i oppfølgingen. Om veileder er fraværende deler av praksisperioden bør det være vikar for veileder.

For å skape en struktur på praksisperioden, bør studentene skrive mål med utgangspunkt i læringsutbyttene for hver dag eller for hver uke. Slik at de sammen med veileder oppsøker relevante lære-

situasjoner. Andre tjenestesteder i kommunen kan ha pasienter og aktiviteter som kan gi gode lærings-situasjoner for studentene. Studentene bør få mulighet til å hospitere ved disse tjenestestedene.

I løpet av praksisperioden skal studentene ha en midtveisvurdering. For at det skal oppleves trygt, må studentene få konstruktive tilbakemeldinger underveis. Å få tilbakemeldinger fra veileder skaper en felles forståelse for hva som er forventet. Studentene får også mulighet til å si hvordan de opplever ulike situasjoner, og veileder kan komme med tips og råd.

- Personalet på avdelingen blir kjent med studentene og lærer navn
- Studenten oppfordres til å skrive ukentlige mål
- Introduser relevante lærings-situasjoner for studenten
- Gi studentene rom og tid til å reflektere
- Veileder eller andre reflekterer sammen med studenten i etterkant av spesielle episoder/case
- Involver studentene i faglige diskusjonene, da det skaper læring for alle involverte
- Inkludere studentene i avdelingens aktiviteter, f.eks. avdelingsmøter og fredagskaffe
- Hospitering på andre avdelinger, for eksempel langtidsavdeling, legesenter, laboratorier, demens-avdeling, fysioterapeut/ergoterapi, kreftsykepleier, palliasjonsteam, hukommelsesteam
- Gi studentene ansvar
- Personalet ved praksisstedet gir konstruktive tilbakemeldinger som fremmer progresjon i opplæringen



Veiledningssamtaler mellom student og veileder

Samtalene mellom veileder og student er en viktig kilde til studentens læring og dette bør være en prioritert oppgave for praksisstedet

- Planlagte veiledningssamtaler bør synliggjøres i arbeidsplaner på praksisstedet
- Veiledningssamtalene bør foregå i uforstyrrede omgivelser
- Avdelingsleder støtter veileder og legger til rette slik at samtalene prioriteres og at forstyrrelser kan unngås

Studentmøter

I løpet av praksisperioden bør det settes av tid til faglig refleksjon studenter imellom og kanskje med andre fagpersoner med eller uten veileder til stede. Når studentene reflekterer over praksisopplevelser de har hatt, undersøker aktuell litteratur knyttet til opplevelsen og diskuterer med andre vil dette fremme studentenes læring.

Felles refleksjon kan foregå både digitalt og ved fysiske møter.

Veiledermøter

Praksisveiledere som har studenter kan ha glede og nytt av å møte hverandre for å diskutere felles problemstillinger, støtte hverandre og utveksle erfaringer. Ved å delta i et nettverk for veiledere med faste møtepunkt vil man kunne utvikle seg som veileder og oppleve anerkjennelse for veilederjobben man gjør.

Veiledermøter anbefales før, under og etter praksisperioden og det vil være en fordel at en eller to personer har et spesielt ansvar for nettverket.



Etter praksisperioden

Studentevaluering

Studentene bør evaluere praksisperioden. På denne måten kan studentene bidra med verdifull informasjon om sin opplevelse til praksisstedet. Resultatene av evalueringer kan brukes til å justere og forbedre praksistilbudet.

Praksisstedet vurderer om evalueringen bør gjøres anonymt eller åpent.

Det kan være en fordel om studentene gjennomfører studentevaluering i løpet av de siste praksisdagene og gjerne etter at sluttvurdering er gjennomført.

Holde kontakten med studenten

Ønsker man å rekruttere studenten som medarbeider videre i studietiden eller når personen er ferdig utdannet sykepleier, kan det være lurt å holde kontakten etter praksis.

Ta direkte kontakt og oppfordre studenten til å søke på stillinger. Spør om studenten er interessert i ekstravakter og ferievikariat!

Lykke til som tilbyder av praksis i medisinsk sykepleie

Vi håper at denne veilederen kan virke inspirerende og bidra til at dere som tjenestested kan tilby praksis i medisinsk sykepleie til sykepleiestudenter.

Kommunene er viktige bidragsytere i utdanningen av flere sykepleiere. Med god planlegging og gjennomføring i samarbeid med utdanningsinstitusjonen kan studentene som har praksis i medisinsk sykepleie i kommunen ha minst like godt læringsutbytte som studenter i sykehus.

Ved å tilby praksis i nye emner får man også en unik mulighet til fagutvikling både for den enkelte med-

arbeider og for hele virksomheten. Sykepleiefaget får fortjent oppmerksomhet og dette kan bidra til gode kollegiale refleksjoner og diskusjoner.

Et tett og likeverdig praksissamarbeid mellom utdanningsinstitusjon og kommune kan også være starten på kompetansehevende kurs eller felles forsknings- og utviklingsprosjekt.

Jobbvinner ønsker kommuner og utdanningsinstitusjoner lykke til med det viktige arbeidet!

Jobb *vinner*

jobbvinner.no